

Rhif 357 - Prosiect Gwyddonol BI 7 8 a 9 (unigol neu grŵp)

Beirniad – Mel Williams

Daeth dwy ymgais i law un gan 'Genod y Glan' a'r llall gan 'Adam Amryddawn' Ysgol Glan Clwyd. Mae 'Genod y Glan' grŵp o 5 yn ymdrin â'r modd y gellir lleihau ein defnydd o blastig. Ant ati i gofnodi y defnydd o blastig a ddefnyddiwyd ganddynt yr wythnos gyntaf ac yn cofnodi gostyngiad mewn faint o wahanol blastig a ddefnyddiwyd gan bob un yn yr ail wythnos. Maent yn pwysleisio faint y gellir lleihau'r defnydd o blastig ac wedi gosod y gwaith mewn trefn wyddonol. Does dim sôn yn y gwaith am effaith andwyol plastig ar yr amgylchedd. Ceir sawl brychau iaith ond mae'n rhaid canmol yr ymdrech. Daliwch ati.

Ceir mwy o wybodaeth gan 'Adam Amryddawn' dan y Teitl : Ysgol Glan Clwyd yn mynd un Ddi-blastig.

Mae'n cychwyn gan esbonio beth yw plastig a sut y dylem lleihau y defnydd ohono. Â ymhellach i esbonio y gwahanol fathau o blastig sydd ar gael a pham ei fod mor ddefnyddiol. Esbonia yr effaith ddinistriol plastig ar yr amgylchedd. Mae'n cloi yr holl waith drwy egluro sut y byddai effaith ei syniadau ef yn cwtogi ar y defnydd. Mae Adam Amryddwn wedi mynd ati o ddifrif ac wedi cyflwyno ei syniadau yn eglur. Dyma'r gwaith mwyaf trylwyr o bell ffordd ac mae'n haeddu'r wobr gyntaf.

Rhif 358 Prosiect Wyddonol Bl. 10 ac o dan 19 oed (unigol neu grŵp) Beirniaid – Mel Williams

Un ymgais a ddaeth i law sef 'Sali Mali a Jac y Jwc' o dan y teitl 'Ydi Bioamrywiaeth yn newid yn dibynnu ar systemau pori?'.

Mae'r ymgeiswyr yn ddisgyblion sydd wedi eu magu ar ffermydd ac wedi arbrofi yn fanwl effaith amaethyddiaeth ar fioamrywiaeth mewn planhigion ac anifeiliaid. Mae'r arbrawf yn ceisio darganfod perthynas rhwng systemau pori a bioamrywiaeth yn ogystal a darganfod sut mae ffermio yn gwrthdaro â'r amgylcheddau sy'n ffafrio bioamrywiaeth.

Maent wedi mynd ati i astudio sut a pha fath o amgylchedd mae rhywogaethau gwyllt gwahanol yn ei ffafrio a pha rhywogaethau sydd mewn perygl. Ystyriwyd hefyd sut mae bywoliaeth ffermwyr yn gallu creu perthynas sy'n gwrthdaro rhwng pa system pori sy'n ffafrio'r stoc a pha system sy'n ffafrio bioamrywiaeth. Aethant ati i gasglu ffeithiau yn hynod drwyadl gyda'i graffiau sy'n dangos fod ffens drydanol fel system pori yn creu bioamrywiaeth mwy cyfoethog. Yn sicr mae ymgais yn drylwyadr ac wedi ei osod yn wyddonol gywir. Dylid cyhoeddi'r holl waith gan ei fod yn fodel i eraill. Maent yn wir haeddu'r wobwr gyntaf. Ardderchog iawn.